

Åpenhetsloven for stiftelser - Sarah Haugvad Andresen

Stiftelsesforeningen årsmøte 17. april 2024

Hvem er forpliktet etter åpenhetsloven?

- Lovens virkeområde (§ 2, jf. § 3): «større virksomheter» - store foretak og virksomheter som oppfyller to av tre vilkår:
 - ✓ salgsinntekt: 70 millioner kroner
 - ✓ balansesum: 35 millioner kroner
 - ✓ gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk
- Må levere varer eller tjenester
- Praktiske problemstillinger
 - Konsern
 - Holdingselskaper
 - Norskregistrert utenlandsk foretak
 - Stiftelser

Åpenhetslovens anvendelsesområde for stiftelser

- Stiftelser som ikke leverer **produkter eller tjenester** faller utenfor åpenhetsloven
 - Trenger ikke levere produkter eller tjenester mot vederlag
- Kun «**salgsinntekt**» som er relevant under åpenhetsloven
 - Mange stiftelser har kun inntekt som regnes som «annen inntekt»
 - Vurderingen beror i så fall på årsverk og balansesum
 - **MEN:** hvordan inntektene er ført i resultatregnskapet er ikke nødvendigvis avgjørende*
 - Vurdering av selskapets hovedaktivitet
 - Hvis hovedinntektskilden er tilskudd eller gaver, kan det være disse som skal vurderes opp mot terskelverdiene**

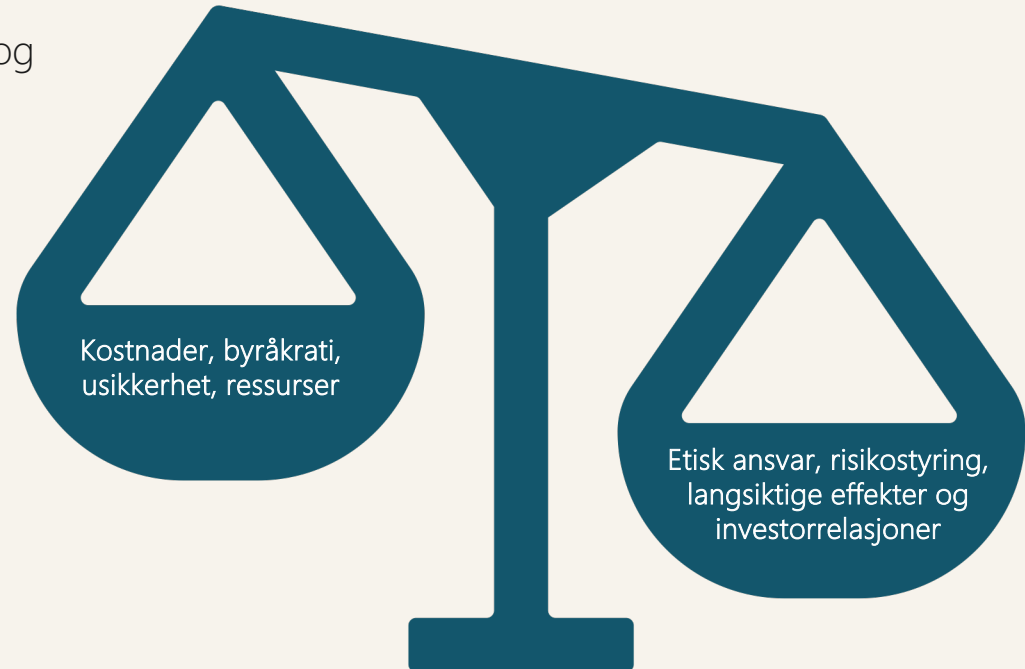

* (Schwencke m.fl. *Årsregnskap i teori og praksis* (2021) punkt 41.2)

** Norsk regnskapsstandard (NRS (F) – God regnskapskikk for ideelle organisasjoner (2020)

Aktsomhetsvurderinger

- Skal givere regnes som en del av leverandørkjeden?
- Må/bør stiftelser undersøke hvorvidt givere og mottakere av donasjoner bidrar til negativ innvirkning på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold?

Hva sier forbrukertilsynet?

- Skal **givere** inngå i aktsomhetsvurderingen?
 - Konkret vurdering – hvilken innvirkning har stiftelsen på valg av giver?
 - Kan regnes som forretningspartner
- Skal **mottakere** inngå i aktsomhetsvurderingen?
 - Konkret vurdering – hvilken innvirkning har stiftelsen på valg av mottaker?
 - Kan regnes som en del av selskapets egen påvirkning
- Overordnet tilbakemelding: Uklart, men kommersielt fornuftig å vurdere både givere og mottakere

Hvilke øvrige elementer kan inngå i aktsomhetsvurderingene?

- Produkter eller tjenester stiftelsen mottar
 - Kontorrekvisita
 - Transporttjenester
 - Kantinetjenester
 - Vaskepersonell
- Egen virksomhet
 - Interne arbeidsforhold
 - HMS
 - Likestilling
 - Universell utforming

Screening av leverandørkjeden og forretningspartnere

Code of Conduct, Supplier Code of Conduct, rapporter, varslingskanal mv.

Eksterne rapporter, regnskap, GRI (andre ikke-finansielle rapporteringsstandarder)

Third party audits (Ecovadis)

Dialog

Googlesøk

Har de tidligere fylt ut egenerklæringer?

Skal det gjennomføres stedlig tilsyn?

Bransjeerfaring?

Høyriskolisten - DFØ

Områder med høy risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter

Kjøp av bygg- og anleggsmaterialer (stein, trevirke og metall) - sosialt ansvar →

Kjøp av elektronikk og IKT - sosialt ansvar →

Produkter som inneholder konfliktmineraler →

Kjøp av mat og drikke (frukt, grønnsaker, kaffe/te/kakao) →

Kjøp av medisinsk forbruksmateriell/utstyr →

Kjøp av kontorrekvisita - sosialt ansvar →

Kjøp av leke- og idrettsutstyr - sosialt ansvar →

Produkt	Sammenstilling	Komponent	Råvare
IKT-produkter	● Middels høy risiko	● Høy risiko	● Svært høy risiko
Mobiltelefoner	● Middels høy risiko	● Høy risiko	● Svært høy risiko
Bærbare datamaskiner	● Middels høy risiko	● Høy risiko	● Svært høy risiko
Dataskjermer	● Middels høy risiko	● Høy risiko	● Høy risiko

Produksjonen av mobiltelefoner innebærer en risiko for brudd på menneskerettigheter i flere ledd av leverandørkjeden. Følgende risikoer er ansett som de mest alvorlige på de ulike leddene i leverandørkjeden:

Sammenstilling	Komponenter	Råvarer
Tvungen overtid Lave lønninger Helse- og sikkerhetsproblemer, herunder mulige dødsfall etter eksponering for kjemikalier Fagforeningsrettigheter ikke respektert Mindreårig arbeidskraft	Tvungen overtid Lave lønninger Helse- og sikkerhetsproblemer, herunder mulige dødsfall etter eksponering for kjemikalier Fagforeningsrettigheter ikke respektert Mindreårig arbeidskraft	Barnearbeid Tvangsarbeid Landrov Finansiering av væpnede grupper Alvorlige miljøpåvirkninger Alvorlige helse- og sikkerhetsproblemer Drap på demonstranter Fagforeningsrettigheter ikke respektert Tilknytning til handelen med ulovlige narkotiske stoffer (tinn fra Myanmar)
Middels høy risiko	Høy risiko	Svært høy risiko

Konkrete tiltak og oppfølging (eksempler)

Skaff oversikt

Be om konkret tilbakemelding der negative konsekvenser er identifisert

Vurder alvorlighetsgrad →
Noteres til senere eller følges opp umiddelbart?

Systemsvikt eller enkelthendelse?

Mulighet for påvirkning

Iverksett passende tiltak

Vurder tiltak på bakgrunn av bedriftens tilknytning til den negative konsekvensen

Involver berørte interesser for å sammen vurdere passende tiltak

Undersøk muligheten for å iverksette kollektive tiltak med andre bedrifter/organisasjoner

Sterkeste pressmiddel er å kommunisere at kontraktsforholdet kan opphøre (som siste utvei)

Følg opp de korrigerende tiltakene

Dialog med leverandør og berørte grupper

Sørg for at leverandører og underleverandører har anonyme varslingskanaler for nye potensielle brudd

Trening av leverandører og ansatte, oppgradering av fasiliteter hvis nødvendig,

Opprett incentivordninger for god oppfølging (langvarige kontrakter med leverandører med god RBC)

Redegjørelsesplikt

Når?

30. juni hvert år og ved vesentlige endringer i risikovurderingene

Hva?

Generell beskrivelse, faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser, samt tiltak og (forventede) resultater

Som hovedregel på norsk

Hvor?

Enkelt tilgjengelig på nettsiden og må omtales i årsberetningen

Hvem?

Hvert pliktsubjekt må publisere redegjørelse, men selskaper innenfor samme konsern kan samarbeide om innholdet eller lage en felles redegjørelse

Skal signeres av styret og daglig leder